

Reactie op wensen en bedenkingen van PS t.a.v. het Energieprogramma

1. Algemeen

nummer	KERN ZIENSWIJZE	REACTIE
2821	<p>Toezegging: Yn it bestjoerlik oerlis RES sil foar de folgjende saken omtinken frege wurde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Húshâldens mei in lytse(re) beurs krije omtinken. It giet dan bygelyks om it ûntwikkeljen fan oanfolgjende tips fan enerzjycoaches. Ek sil dêr bepraat wurde hokker maatregels nedich binne om ek foar minima it (better) mooglik te meitsjen om enerzjybesparjende maatregels foar harren hûs te treffen. - Der sil útsocht wurde wat desintrale oerheden dwaan kinne oan harren eigen duorsume wize fan enerzjyopwekking, om sa in ein te bringen oan de enerzjy-earmoed. - Der sil omtinken wêze foar enerzjybesparing yn de yndustrie (type C-gebouwen). 	<p>Wij gaan deze onderwerpen inbrengen in het bestuurlijk overleg RES met als doel hier in RES-verband aandacht aan te besteden.</p> <p>De genoemde punten komen daarnaast ook specifiek terug in het Jaarplan 2022.</p>
2829	<p>Het college wordt verzocht om in de uitwerking van het energieprogramma mee te nemen op welke wijze integraal aangesloten kan worden bij het nieuwe participatiebeleid.</p>	<p>Wij verwachten het participatiebeleid in oktober 2022 aan u voor te leggen. Wij kunnen in dat geval vanaf het Jaarplan 2023 aangeven op welke wijze aangesloten kan worden bij dit beleid. In het Energieprogramma wordt per actie aangegeven welke partijen betrokken worden. Wij verwachten dat wij daarmee een belangrijk onderdeel van het participatiebeleid al invullen.</p>
2832	<p>Het college wordt verzocht om de motie 2660 niet als afgedaan te beschouwen en uitvoering te geven zoals de indieners dit hebben bedoeld.</p> <p>In motie 2660 wordt het college verzocht om jongeren via JongRES of een jongerenklimaatpanel, als stakeholder te laten participeren in het proces om te komen tot het energieprogramma en het panel daarnaast ook te gebruiken om gevraagd en ongevraagd advies te krijgen over klimaat gerelateerde onderwerpen.</p>	<p>Bij de evaluatie eind 2022 geven we aan hoe we jongeren hebben betrokken bij acties uit het Energieprogramma.</p>
2834	<p>PS sprekke as harren miening út: dat fêstiging fan grutte datacenters yn de provinsje Fryslân definityf net akseptearre wurde kin,</p>	<p>Dit is geen onderdeel van het Energieprogramma. Wij bereiden een voorstel voor dat wij los van het Energieprogramma aan u voorleggen. We betrekken hier het recente Rijksbeleid bij. In 2023 zullen we dit aan u voorleggen.</p>

2836	<p>Het college wordt verzocht om per actie concrete doelen op te nemen in het Energieprogramma.</p> <p>Provinciale Staten hierover een terugkoppeling te geven in het tweede kwartaal van 2022.</p>	<p>We zijn per actie uit het Energieprogramma nagegaan of daar concrete doelen aan te koppelen zijn. Dat is niet bij elke actie mogelijk. Waar dat mogelijk was hebben wij dit aan het Energieprogramma toegevoegd.</p> <p>Aan de doelstelling om in 2030 33% van onze energievraag duurzaam op te wekken hebben wij een tussendoel voor 2025 toegevoegd. In 2025 willen we al 25% van onze energievraag duurzaam opwekken.</p> <p>Daarbij hebben wij een extra bijlage toegevoegd met de bijdrage van de acties aan de hoofddoelstellingen en een concrete actiedoelstelling opgenomen. Zie bijlage 1 van het Energieprogramma. In het jaarplan 2022 wordt concreet gemaakt wat er per actie komend jaar wordt gepakt. In april 2022 ontvangt u het jaarplan.</p>
2842	<p>Het college wordt verzocht om aansluiting te zoeken bij de geactualiseerde landelijke CO2 reductiedoelstelling van 55% door deze als uitgangspunt mee te nemen in de vervoliprogramma's op het gebied van klimaat en energie.</p>	<p>We hebben de tekst hierover in het Energieprogramma als volgt aangepast: In het Energieprogramma hebben wij hierover de volgende tekst opgenomen: <i>“Met deze Green Deal wil Europa in 2030 de CO2-uitstoot met 55% terugbrengen ten opzichte van 1990. Dit is een recente aanscherping van het eerdere CO2 -reductie doel van 49%. Deze nieuwe doelstelling is echter nog niet landelijk doorvertaald. In het <u>nieuwe regeerakkoord is deze doelstelling overgenomen.</u></i></p> <p><i>Voor een doorvertaling naar provincies is nader overleg tussen Rijk en provincies nodig.”</i></p> <p>Omdat deze nieuwe doelstelling nog niet is vertaald in de concrete afspraken tussen het Rijk en de decentrale overheden hebben wij hier in het Energieprogramma nog geen extra acties voor opgenomen. Wanneer dit bekend is zullen wij PS hierover informeren en eventuele aanvullende acties in de komende jaarplannen opnemen.</p>

2. Programmaliijn Energie in de Mienskip

nummer	KERN ZIENSWIJZE	REACTIE
2828	<p>Toezegging: De deputearre sil persoanlik yn petear mei de koöperaasje Dearsum en oare ynsprekkers dy't itselde lûd ôfjoegen oangeande it behanneljen fan saken.</p>	Wij nemen dit op in het Jaarplan 2022.
2831	<p>Het college wordt verzocht om op korte termijn in ieder geval het gesprek aan te gaan met de groen gas</p>	Wij nemen dit op in het Jaarplan 2022.

	projecten in Ameland, Wijnjewoude, Koudum en Dearsum om te kijken of zij aangewezen kunnen worden als pilotproject voor de periode van vijf jaar en aan de hand van een solide meetprogramma in beeld te brengen welke techniek het meest geschikt is voor Fryslân; - de uitkomsten van de pilot mee te nemen in het provinciale energiebeleid;	
--	---	--

3. programmaliĳn Energiebesparing

nummer	KERN ZIENSWIJZE	REACTIE
2819	Toezegging: De suggestje om de Boargertop te keppeljen oan it plan Energiebesparing sil ûndersocht wurde.	Wij nemen dit op in het Jaarplan 2022.
2825	Toezegging: Hoe't sa'n santich C-bedriuwen leverje moatte wat duorsumensmaatregels oanbelanget en hoe't it provinsjaal tafersjoch hâlden dêrop wêze sil en it fieren fan petearen mei dy bedriuwen, de deputearre sil dat mei faasje oppakke. Hoe't dat der op haadlinen útsjen sil, wurdt fatsoenlik, ofwol fia jierplan ofwol apart op in oare manier weromkeppele oan PS.	We nemen dit op in jaarplan 2022.
2833	Het college wordt verzocht om er alles aan te doen dat mensen met een kleine beurs niet in de knel komen ten gevolgen van de energietransitie en daarom in overleg te treden met gemeenten om: <ul style="list-style-type: none"> - prioriteit te geven aan het verduurzamen van met name sociale huurwoningen en - het begeleiden van mensen met een smalle beurs bij de energietransitie en - waar mogelijk dit te faciliteren. 	Wij nemen dit op in het Jaarplan 2022. Dit verzoek vraagt wel eerst nog om analyse welke inwoners in de knel komen aangezien dit probleem zich ook voordoet bij een deel van de eigen woningbezitters. In jaarplan 2022 nemen we op dat we deze analyse in overleg met gemeenten uit gaan voeren en daarna de vervolg stappen zetten. Dit leidt vervolgens tot het gevraagde overleg met gemeenten om prioriteit te geven aan verduurzamen sociale huurwoningen en mogelijk ook aan eigenwoningbezitters. Het begeleiden van mensen met een smalle beurs is onderdeel van actie 2, Energiecoaches.
2844	Het college wordt verzocht om te onderzoeken of een volgende subsidieregeling voor energiebesparende maatregelen ook beschikbaar kan worden gemaakt voor huishoudens die slechts één besparingsmaatregel (per keer) kunnen of willen uitvoeren	Wij nemen dit op in het Jaarplan 2022.

4. programmalijn opwek hernieuwbare energie

nummer	KERN ZIENSWIJZE	REACTIE
2832	<p>Het college wordt verzocht om de motie 2182 niet als afgedaan te beschouwen en uitvoering te geven zoals de indieners dit hebben bedoeld.</p> <p>In motie 2182 wordt het college verzocht om:</p> <ul style="list-style-type: none"> - een oplossing te zoeken voor het saneringsprobleem door informatie over te saneren molens toegankelijk te maken voor initiatieven van onderop; - een platform op te richten, bijvoorbeeld via de Energiewerkplaats, waardoor lokale moleneigenaren en energiecoöperaties met elkaar in contact kunnen komen. 	<p>Deze actie zal deel uitmaken van het Jaarplan 2022 en in 2022 worden uitgevoerd.</p>
2837	<p>Het college wordt verzocht om circulaire economie breder te trekken in het Energieprogramma. Hierbij de R-ladder met strategieën van circulariteit te gebruiken.</p>	<p>We hebben de titel en de tekst bij actie 13 aangepast. De titel luidt nu: "Afspraken maken met RES-partners over circulariteit binnen de energietransitie".</p> <p>Er zijn verschillende strategieën voor circulariteit, waaronder het toepassen van de R-ladder. Bij het uitvoeren van deze actie zullen wij deze strategieën meenemen en daarmee ook de R-ladder.</p>
2838	<p>Het college wordt verzocht om motie 2107 en toezegging 2676 niet af te voeren.</p> <p>In motie 2107 wordt het college verzocht om de ontwikkeling op het gebied van thorium als energievoorziening te volgen en de actuele stand van zaken mee te nemen in de overwegingen voor de uitvoering van de energietransitie en hierover jaarlijks aan PS schriftelijk terugkoppelen.</p> <p>In toezegging 2676 geeft het college het volgende aan: It kolleezje sil undersykje oft it Ryk juridysk oer de MSR Thorium testsintrale giet en mooglik de provinsje ûnderdiel fan it enerzjyprogramma meitsje kin.</p>	<p>Motie 2107 is onderdeel van actie 15, opbouw kennisdossier kernenergie. De jaarlijkse rapportage wordt onderdeel van de terugmelding van het Energieprogramma.</p> <p>Wij zijn van mening dat wij toezegging 2676 voldaan hebben.</p> <p>Over de Rijksbevoegdheid t.a.v. Thorium hebben wij het volgende al aangegeven: <i>Thorium falt ûnder de Kernenergiewet (Kew). Dat betsjut dat ek it foech foar it fergunnen fan dy foarm fan enerzjy opwekjen inkeld en allinne by de Ryksoerheid leit. Fergunningsoanfragen foar sa'n testsintrale moatte by de Autoriteit Nucleaire Veiligheid en Stralingsbescherming (ANVS) yntsjinne wurde.</i></p> <p>Over het opnemen van een thorium (test)centrale in het Energieprogramma hebben wij het volgende aangegeven: <i>Wij zien binnen de periode van dit Energieprogramma geen rol voor de opwek van elektriciteit via een thorium- of een kernenergiecentrale in Fryslân. Wanneer Fryslân op basis van studies van het Rijk in beeld komt</i></p>

		<i>voor een dergelijke centrale, gebruiken wij de principes uit de Omgevingsvisie (waaronder “gezond en veilig”) bij onze afweging daarover.</i>

5. programmalijn Warmtetransitie

nummer	KERN ZIENSWIJZE	REACTIE
2818	Toezegging: Mei Dearsum Enerzjy Neutraal en oare projekten wurdt om tafel gien om te sjen wat de mooglikheden (bygelyks in pilotstatus) binne foar harren plannen foar grien gas.	We nemen dit op in het Jaarplan 2022.
2830	Het college wordt verzocht om de projecten en onderzoeken samen op te laten lopen zodanig dat er bij de ontwikkeling van waterstof en aquathermie projecten geen vertraging ontstaat;	Dit past in de aanpak van het energieprogramma. We nemen dit op in het Jaarplan 2022.
2843	Fersykje it kolleezje fan Deputearre Steaten: Om as provinsje yn ôfwachting fan in beslút op in bondele EU-oanfraach ûnderwilens safolle as mooglik fasilîtêr en ek finansjeel de akwatermy koprinnerdoarpen te skewielen no't harren opstartfase fan de projekten oergiet neide ûntwikkelfase;	We nemen dit op in het jaarplan 2022. Het is onderdeel van de Friese missy Wetterwaarmte die in het tweede kwartaal van 2022 klaar is en in uitvoering gaat.

6. programmalijn netwerk

Nummer	KERN ZIENSWIJZE	REACTIE
2827	Yn it petear mei Liander sil de deputearre de mega-meterkasten beneame, sa as dy ek al yn Drinte brûkt wurde.	Wij nemen dit mee in onze gesprekken met Liander. Zie ook 2841
2835	Het college wordt verzocht om motie 2310 niet als afgedaan te beschouwen en uitvoering te geven zoals de indieners dit hebben bedoeld. In motie 2310 PS wordt het college verzocht om in het kader van de RES 1.0 een visie te ontwikkelen op de inzet van waterstof als buffer. Deze visie voor het einde van 2020 aan PS te sturen, zodat er deze collegeperiode nog gestart kan worden	Een visie op waterstof als buffer is impliciet al onderdeel van actie 27 (Verkenning mogelijkheden voor (seizoens)opslag en kortetermijnoplossing voor het energienetwerk in Fryslân). We nemen dit op in het jaarplan 2022.

	met een pilot Systeemintegratie: “waterstof als buffer”.	
2839	<p>de toezegging 2675 niet als afgehandeld te beschouwen en aan PS terug te koppelen in hoeverre de uitkomsten van de bedoelde quick scan terugkomen in het voorliggende energieprogramma, en de bedoelde quick scan toe te voegen aan de bijlagen.</p> <p>Toezegging 2675 luidt: It rapport fan de Griene Rekkenkeamer sil ûnderdiel útmeitsje fan de stikken.</p>	<p>Het rapport van de Groene Rekenkamer is bekeken bij het opstellen van de programmalijn Energie-infrastructuur. Het rapport benadrukt het belang van een stabiel elektriciteitsnet. In een aparte oplegger hebben we duiding gegeven aan het document en de Groene Rekenkamer. Ook staat beschreven welke andere documenten geraadpleegd zijn.</p> <p>Wij hebben het rapport van de Groene Rekenkamer met een oplegger als bijlage toegevoegd het Energieprogramma.</p>
2840	<p>PS spreken haar mening uit; dat energieopslag en conversie belangrijke randvoorwaarden zijn voor het halen van de klimaatdoelen en verzoeken het college van Gedeputeerde Staten;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bij de inventarisatie niet alleen te focussen op opslag bij grotere opweklocaties en bij onderstations van netbeheerders, maar ook te kijken naar de mogelijkheden voor thuisbatterijen, kantoorbatterijen en buurtbatterijen en andere kleinschalige opslagsystemen; - Daarbij in kaart te brengen hoe de provincie maximaal kan inzetten op een snelle opkomst van energie-opslagsystemen. - Dit onderzoek nog in 2022 uit te voeren en de Staten daarover uiterlijk in het vierde kwartaal van dit jaar te informeren. 	<p>Het onderzoek wordt opgenomen in het Jaarplan 2022.</p> <p>In het Energieprogramma wordt bij actie 27 een extra zin toegevoegd.</p>
2841	<p>Het college wordt verzocht om in samenwerking met de netbeheerders te onderzoeken of, en op welke wijze, netruimte gereserveerd kan worden voor particuliere en coöperatieve stroomopwekking;</p>	<p>Wij nemen dit in het Jaarplan 2022.</p> <p>Voor zover nu bekend is het reserveren van netruimte juridisch niet mogelijk. Netruimte is voor sommige projecten echter wel een pijnpunt. Daarom gaan wij hierover in gesprek met Liander. Wellicht zijn er ook andere manieren om tegemoet te komen aan dit punt. Ook dat nemen we mee in onze gesprekken met Liander.</p>

7. monitoring

Nummer	KERN ZIENSWIJZE	REACTIE
2845	<p>Het college wordt verzocht om het energiedashboard minimaal twee keer per jaar van een update te voorzien. Het energiedashboard uit te breiden met een indicatorenset voor de</p>	<p>In het Jaarplan 2022 nemen wij op dat we uit gaan zoeken of en op welke wijze dit mogelijk is. Van belang is om uit te zoeken of een update twee keer per jaar zin heeft, i.v.m. de beschikbaarheid landelijke data.</p>

	onderdelen geothermie, aquathermie, waterstof en netcapaciteit en het onderdeel aangaande banenrealisatie te verwijderen.	Daarnaast zal gekeken moeten worden naar een zinvolle indicatorenset voor geothermie, aquathermie waterstof en netcapaciteit.
--	---	---

8. Afronding Energieprogramma, jaarplannen en voortgang

nummer	KERN ZIENSWIJZE	REACTIE
2822	Toezegging: GS zullen PS per actiepunt informeren	Aan het eind van elk kalender jaar informeren wij u over de voortgang per actie. De eerste keer is dat eind van 2022.
2820	Toezegging: Der sil ûndersocht wurde op hokker wize, parallel oan de P&C syklus, rapporteare wurde kin oer de stân fan saken fan de aparte aksjes op de aksjelist.	Aan het eind van elk kalender jaar informeren wij u over de voortgang per actie. De eerste keer zal dat eind van 2022 zijn.
2823	Nog voor het eind van deze zittingsperiode (maart 2023) ontvangt PS een rapportage van GS over de prestaties op het gebied van energie.	Aan het eind van elk kalender jaar informeren wij u over de voortgang per actie. De eerste keer zal dat eind van 2022 zijn.
2826	It enerzjyprogramma ynklusyf jierplan 2022 wurdt yn maart 2022 fêststeld. It programma en jierplan geane ta kundskip nei PS en kinne miskien op de wurklist foar in kommisjegearkomste om yn alle iepenheid te bepraten. It jierplan 2023 ynklusyf in beskriuwing op aksjepunt, mei de stân fan saken oangeande útfiering dêrfan, giet uterlik jannewaris 2023 nei PS.	Het door ons vastgestelde Energieprogramma is u toegezonden. Voor het opstellen van het jaarplan 2022 hebben wij echter meer tijd nodig dan we in uw vergadering van januari 2022 voorzien hadden. Het jaarplan 2022 wordt u in april toegezonden. Eind 2022 ontvangt u van ons de stand van zaken 2022 en het Jaarplan 2023.